

דרך חיים

יום ת"א חיפה ב"ש

הדל"ג 5:46 5:33 5:45 5:28

צה"ש 6:41 6:39 6:41 6:39

יו"ל ע"י מוסדות "אוצרות חיים" לע"נ רבי חיים כהן זצוק"ל ט"ו חשוון תשע"ד גליון 94

פרשת וירא

"וַיֹּאמֶר... אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבֹדִי" (יח,ג)

מכאן שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. (שבת קכ"ז)
נשאלת השאלה בפני העולם: מניין ידע אברהם עצמו את ההלכה, שגדולה
הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה, כי הגיח את השכינה ורץ לקראת
האורחים? אלא שגופו של אברהם אבינו היה כל כך מקודש, עד שהיו
אבריו רצים מעצמם לעשות רצון הבורא. לפיכך, משהרגיש אברהם, כי
רגליו מתנשאות מאליהן ורצות לקראת האורחים, הבין שזוהי ההלכה
- "גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה". (מעינה של תורה)

"וַתִּשְׁלַךְ אֶת הַיֶּלֶד פֶּתַח אֶחָד הַשְּׂוִיחַים" (כא,טו)

דקדקה התורה לומר 'ותשלך' ולא אמר 'ותנח' את הילד.
והטעם כיון שאפסו כוחותיה לגמרי ולא היה לה כח להורידו
בנחת, הוכרח להשליכו לקרקע. או להורות שמסרה את
הילד להשגחת הקב"ה, ואינה בוטחת אלא בו. (מרגלית יקרה)

"וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה'... וְהוּא יִשְׁבַּח פֶּתַח הָאֵהָל כָּחֵם הַיּוֹם" (יח,א)

יש לרמוז דתיבות "האהל כחם" גימטריא "גיהנם" עם הכולל
(109) רמז למה שאמרו רבותינו ז"ל שאברהם אבינו ע"ה יושב
על פתח גיהנם ואינו מניח ליכנס שם למי שנימול. (הגדת לבנר)

פרפרת מההפטרה

"וַתֹּאמֶר בְּתוּךָ עַמִּי אֲנֹכִי יִשְׁבֶּת" (מלכים ב. ד,יג)

סיפר פעם רבי אלחנן וסרמן הי"ד, שנזדמן לריגא בתחילת חודש אלול
תרפ"ו, כשהגאון רבי מאיר שמחה מדוינסק (בעל ה"אור שמח") שכב חולה
אנוש בעיר זו בימיו האחרונים. וכשעמד ליד מיטתו בתאריך ג' אלול
(יום אחד לפני פטירתו) והציע לשלוח טלגרמות שיתפללו בשיבות
הגדולות לרפואתו, עשה רבי מאיר שמחה בידו תנועת סירוב. והזכיר את
דברי הזוה"ק בענין האשה השונמית, שהעדיפה להיכלל בתפילת רבים,
כי לא ראתה את עצמה ראויה שיתפללו בעדה באופן מיוחד. (אור אלחנן)

חכמת חיים

הכן צידה ליום הפרידה

צדקה - עבודת השם והיושר

היא הצידה ודבר הכושר

(מאמר החכם)

כבר באורח

הישועה בידינו

סגולה ידועה אם אבדה לאדם אבידה,
יאמר: אמר רבי בנימין, הכל בחזקת
סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם.
ו"א מן הכא ויפקח אלקים את עיניה.
המעשה ידוע בפרשתינו הגר תועה עם
ישמעאל במדבר, הנער קודח מחום
ומתעלף, וישמע אלקים לקול הנער,
ויפקח את עיניה ותרא באר מים...
לא נאמר שנברא לה מעיין בדרך
נס, אלא שנפקחו עיניה לראות מה
שלא שמה לב מקודם, על כן על כל
אבידה שאנו יודעים שהיא מצויה רק
שנעלמה מעינינו, מצטטים אנו מאמר
חז"ל זה כדי שיפקח ה' את עינינו
ונמצאנה.

אבל חז"ל גילו לנו שאין דבר זה נאמר
רק על אבידה, אומר הר' ולך, אלא בכל
מצב קשה, בכל צרה ומצוקה, חייבים
לדעת שיש מוצא, שכבר הוכנה
הישועה!!! שהרי הקב"ה מקדים
רפואה למכה, אלא שיש להתפלל
לבורא שיפקח לנו את העינים, שיגלה
לנו את התרופה!

אנו שואלים מה יהיה? מה עם המצב
הבטחוני, הכלכלי, הרוחני, האישי של
כל אחד ואחד? הכל צולע, הכל קודר!
התשובה ברורה! לא צריך נס, צריך
רק הארה ממרום, רק נשיאת חן בעיני
בורא עולם, על ידי תשובה ותפילה
וצדקה! אז למה אנו מחכים...

שבת שלום ומבורך!

במרתף המצחין היה קשיש בלוי-סחבות שתווי-פניו הזכירו את הגביר הגדול...

הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון, נזקק פעם בדחיפות לסכום כסף גדול של 20,000 דולר. בזמנים ההם לא היה קל גם לשיבה מפורסמת כמו ישיבת חברון להשיג סכום כסף כה גדול. בלית ברירה לקח ראש הישיבה את מטלטליו וטס לחו"ל, והתדפק על פתחי נדיבים, שגם הם איכזבו הפעם, ולא מילאו את מבוקשו של הגר"י סרנא.

עבר ראש הישיבה מביתו של גביר אחד למשנהו, עד שבביתו של אחד מהם הסכים בעל-הבית לתת את הסכום הענק כהלוואה ל-20 שנה, אבל לא כמענק.

והנה, עברו-חלפו 20 שנה, וראש הישיבה נוסע שוב לחו"ל להשיב לגביר את ההלוואה בת עשרים אלף הדולרים. הוא מגיע שוב אל הטירה בה התגורר בזמנו הגביר המפורסם, אבל הדלת נפתחת על ידי אדם אחר. כששאל ראש הישיבה היכן מתגורר בעל-הבית הקודם, לא ידע האיש בכלל במי מדובר.

יוצא הגר"י סרנא לרחובה של עיר, ושואל את העוברים והשבים על מקום מגוריו של הגביר, וגם כאן חוזרת התמונה על עצמה, כשאף אחד לא יודע למי מתכוון ראש הישיבה.

עד שמאן-דהוא נזכר שהשם שנקב ראש הישיבה מתאים לשמו של אחד העניים המתגורר במרתף מצחין באחד המבנים בפאתי העיר.

מיהר הגר"י סרנא אל המרתף ההוא, ומוצא שם בן-אדם הלבוש בלוי-סחבות, וכל כולו מצולע ומצולק בפצעים קשים, אבל תווי-פניו מזכירים את הגביר ההוא שנתן לו את ההלוואה לפני 20 שנה.

מוציא ראש הישיבה את המעטפה ובה 20,000 הדולרים, ומגישה לאיש האומלל. במקום לקחת את המעטפה בשתי ידיו, מביט העני ביבושת בפניו של הגר"י סרנא, ועושה רושם כמי שאינו מכירו, ואינו יודש במי ובמה מדובר.

ראש הישיבה הבין כבר שהגביר ההוא לא רק ירד מנכסיו, אלא גם בינתו נלקחה ממנו, ולכן הוא אינו זוכר מאומה מכל ההלוואה הגדולה שנתן לו בזמנו.

אבל הלוואה היא הלוואה, ויש להשיבה בכל מקרה. 'האינך זוכר שלפני 20 שנה ביקרתי במעונך, ונתת לי הלוואה בסך עשרים אלף דולרים?' - שאל ראש הישיבה שוב ושוב.

עד שהגביר-לשעבר נזכר...

ואז החל לזעוק מרה: 'הקדוש ברוך הוא לקח ממני הכל; לבד מעור-בשרי לא נשאר ממני כלום, צרות מקיפות אותי מכל צד, וגם בני ביתי עזבוני ונטשוני, עד שנשארתי ערירי. רק המצוה היא של ההלוואה שנתתי לך נשארה מכל עמלי, וגם את זה אתה רוצה לקחת ממני?!'

ומיאן לקחת את עשרים אלף הדולרים בחזרה.

גם אנו זקוקים ביותר לכוחה של מצוות הצדקה, שהרי מה נשאר לנו כבר מכל המצוות האחרות שאנו עושים! אבל אדם שנתן צדקה, והעני נהנה ממנה ופירנס את ביתו ובני ביתו, זכותה של המצוה הזו תעמוד לו בכל מקרה, לנותן.

וכך אומר במדרש: אמרו לו לרבי עקיבא, מה תהא עלינו, אמר להם - החזיקו איש ברעהו, ואהבו שלום ומשפט, אולי יש תקוה!

איזה חיזוק יש בדברים אלה של המדרש! אדם המחפש תקוה ותקנה למצבו גם בימים הקשים העוברים עלינו, הנה פתוחה לפניו הדרך; להחזיק איש ברעהו, יתמוך האחד בזולתו, יסייע לו, יחלצו ממסגריו, ואז - אולי יש תקוה!

אנחנו מתפללים אל השי"ת ואומרים 'פנה נא אל התלאות', אבל צריך לדעת שהשי"ת יפנה אל התלאות שלנו - רק לאחר שיראה שגם אנחנו פונים אל התלאות של העניים והאביונים מאחינו בני ישראל, ומסייעים להם בכל מה שאפשר. (עלינו לשבח)

מאי כחום היום אמר רבי חמא בר' חנינא אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה ובא הקב"ה לשאול באברהם הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה כדי שלא יטריח אותו צדיק באורחים.

מצות המילה

- מצות עשה לאב למול את בנו, וגדולה מצוה זו משאר מצוות עשה, שיש בה צד כרת כשיגדל ולא ימול. וגם נכרתו עליה י"ג בריתות בפרשת מילה. ולא נקרא אברהם אבינו שלם עד שנימול. ובזכות המילה נכרת לו ברית על נתינת הארץ, והיא מצלת מדינה של גיהנם, כמו שאמרו חכמים (עירובין יט.) שאברהם אבינו מציל מגיהנם היורדים לשם, לבד ממי שלא נימול. וכל המיפר בריתו של אברהם אבינו והניח ערלתו או משכה, אף על פי שיש בו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא.
- אם האב לא מל את בנו, חייבים בית דין למולו. ואם לא מלוהו בית דין, חייב הוא למול את עצמו כשיגדיל, (או לדאוג לכך שהמוהל ימול אותו). ואם לא מל חייב כרת.
- אין מלין אדם שלא מדעתו, אלא אם כן עבר האב ולא מל את בנו, וגם בית דין לא מלוהו, שאז מלין אותו בעל כרחו.
- אין האשה חייבת למול את בנה, כי החיוב הוא על האב. ומכל מקום יש לה להשתדל שיהא בנה נימול.
- אם הילד יתום מאב ואבי האב חי, צריך לדאוג למול את נכדו, דבני בנים הרי הם כבנים. אבל אבי האם אינו חייב למולו, כיון דבני בנות אינם כבנים, אלא חיובו כמו כל אדם מישאל.
- ראוי ונכון שהמוהלים יקיימו מצוה יקרה זו מבלי ליטול שכר, ולא יקחו אלא שכר ההוצאות של הנסיעות לברית, ולבדיקת התינוק, ושאר הוצאותיו בלבד. ואף שמעיקר הדין יכול לקחת גם שכר בטלה, דהיינו הזמן שביטל ממלאכתו כדי למול, מכל מקום ראוי שלא יקח גם שכר בטלה. ואולם מוהל שאינו רוצה למול בחנם רק בשכר, (שכר ממש ולא שכר ההוצאות) יש לבית דין לגעור במוהל זה.
- אם המילה נערכת בעיר אחרת, והמוהל צריך לטרוח מעיר לעיר ולהתבטל ממלאכתו, וגם מפסיד הוצאות הנסיעה, רשאי המוהל ליטול שכר בטלה והוצאות הדרך.

מוסיף והולך

דרכו של הגאון רבי חיים זצ"ל בעבודת הכלל וזיכוי הרבים הייתה צעד אחר צעד בבחינת "מוסיף והולך". הקב"ה האיר לו פנים בכל אשר פנה עד שזכה להעמיד מגדלור רוחני הכולל ישיבה, כולל בוקר, כולל ערב, גנים, שיעורי תורה ועוד...

וכך אמר הרב זצ"ל "האדם הרוצה לעלות במעלות ה', הליכה אחת לעבר המטרה אינה מספיקה. אם ההליכה הזו לא מובילה אותך לעבר הליכה חדשה לדרגה גבוהה יותר כנראה שההליכה הראשונה לא היתה עם כל הכונה".

ובזה הוא מבאר את כפילות המילים בפסוק "לך לך" - כלומר: לך להליכה כזו שתוביל אותך מהליכה להליכה! כמה נפלאים הם דבריו של הרב, דברים אלו שאב מעצמו ומחיוו שהם הם היו עדות חיה על אמיתותם... עליה מובילה בהכרח לעוד עליה!

הרב זצ"ל התרומם מדרגה לדרגה בעבודתו העצמית, אמנם הוא לא הסתפק בעלייתו הרוחנית העצמית בלבד, אלא כדרך אוהבי ה' החפצים לראות נפש כל חי עושים רצון ה' יתברך, שהרי "כשתאהב אדם תשים לבך עליו ותשכחהו ותבקש האנשים לאהוב אותו. (הרמב"ם בשהמ"צ מ"ע ג') וגם בזה התמיד הרב והתרומם משלב לשלב.

מורו ורבו הגאון ר' יעקב פרידמן שליט"א אמר על הרב זצ"ל: "חובת הלבבות אומר, שאם אדם יהיה צדיק ומלאך אלוקים לא ישתנו זכויותיו למי שמתקן נפשו ונפשות אחרים עמו, הראשון הרויח אלף, אבל לזכותו של השני נזקפות כל הזכויות שגרגם לאחרים וזכה מרויח אלפים רבים. רבי חיים היה מהיהודים שמתקנים נפשם, ונפשות אחרים עמם!"

צדיקים במיתן קרניים חיים

ר' עמרם רוזנבאום - חסידא - ט"ז חשוון

בגדולות ובתורה ובקדושתו ונתווסף לו הכינוי 'חסידא'. בשנת ה'תק"ף מונה לרב העיירה מאד (הונגריה). התכתב עם המקובל ר' יעקב ניניו מצפת בענייני קבלה ובשנת ה'תקפ"ו עלה לארץ ישראל והתגורר בצפת כעצתו. באותה עת לא הטמינו אף אדם בבית החיים הישן בצפת מחוסר מקום אולם ר' עמרם ראה ברוח הקודש מקום אחד פנוי ובו ביקש להיטמן. בשנת ה'תק"ץ כשעה לפני פטירתו זכה לראות את האור הגנוז מששת ימי בראשית, בירך בשם ומלכות: 'ברוך אתה... המאיר לעבדיו מאור הגנוז מששת ימי בראשית', השיב את נשמתו ליוצרה ובהתאם לבקשתו ניטמן בבית החיים העתיק.

צאצאי המקובל רבי אדם בעל שם קיבלו במסורת משפחתית כי נשמה גבוהה עתידה להיוולד לאחד מבני המשפחה. לאחר שנים רבות של המתנה לילד הגיע לביתו של ר' משה נחום אורח שיעץ לו ולזוגתו לעבור דירה היות וה' רוצה להעניק להם זרע קודש אולם מול ביתם ישנה כנסייה ולא ראוי שאם הילד תסתכל בזמן ההריון בצלב. בשנת ה'תק"ן, כשנה לאחר שעברו מדירתם נולד ר' עמרם. מילדותו ניכר בקדושתו וכאשר למד בתלמוד תורה על ל"ו צדיקים שבכל דור אמר כי הוא רוצה להיות אחד מל"ו הצדיקים. שקד על לימוד התורה, כתב הערות על התלמוד הירושלמי ולאחר שהתפרסם

שמחת חיים

בסוף יום העבודה, אחרון העבודים שבמשרד יוצא לכיוון הדלת ורואה את המנהל שלו אומר חסר אונים ליד המגשרה "אתה צריך לזרה?"
"אתה יודע איך מפתילים את זה?"
"בובא", משיב המגשרה מפתיל את המגשרה, לוקח את הדף מהמנהל ומכניס בעדינות למגשרה שבוללת בקלות את הדף.
"מזין", אומר המנהל, "עכשיו אני צריך 10 עותקים מצה"..."

שהאוויר בחוץ קר ובתוך הבית חם ועקב כך נוצרת שכבת קור על פני החלון, שהו הערפל הנישא באויר. מדבר אטקאמה בצ"לה הוא אחד המקומות היבשים ביותר בכל העולם כולו, במשך מאות השנה האחרונות לא ירדה שם אף טיפת גשם, אך למרבית הפלא המקום עשיר בשיחים ועצים, כיצד מצליח מקום כזה צחיח ללא טיפת גשם להצמיח עצים? התשובה נעוצה בערפל הרב המצוי באותו אזור. המדבר הזה נמצא באיזור עם אויר חם והאוויר הבא מן האוקיינוס רווי באדי מים קרים יותר וכך נוצר שם ערפל רב הפוגש את השיחים והעצים ומרווה אותם במים.

לאחרונה החלו מדענים לחשוב בכיון זה בכדי לספק מים לתושבי האיזור - הם בנו מסגרות גדולות וכיסו אותם ברשתות להגנה מפני יתושים ומתחת לאותם רשתות בנו בריכה גדולה אשר יוצאים ממנה צינורות הישר אל חצרות התושבים. בצורה זו הצליחו תושבי האיזור להפיק כמות של 11 אלף ליטר מים מתוקים מדי יום.

לאמיתו של דבר הערפל מכיל כמות מים פי עשר מהכמות המופקת באיזור זה, ובאמת באמצעים מתוחכמים יותר הצליחו להפיק מרשת בגודל 1 מ"ר שיא של 50 ל' מדי יום.

נפלאות החיים

הערפל

כולנו מכירים את תופעת הערפל המופיעה בחורף. מהו הערפל וכיצד הוא נוצר? כידוע האויר מכיל בתוכו לחות שהיא בעצם טיפות מים דקיקות ביותר (טיפת מים קטנה המוכרת לנו מחיי היום יום גדולה פי 10 מליון מאותם טיפות מים זעירות הנישאות באויר).

ברגע שהאוויר הלח נפגש עם אויר חם יותר אותה הלחות מתעבה כפי שאנו רואים בתקופת החורף